

NATURA 2000-GEBIED: 062 WILLINKS WEUST
VERSLAG VELDBEZOEK DD. 7 SEPTEMBER 2021

Aanwezig namens Provincie:

Aanwezig namens Terreinbeheerder:

Overige aanwezigen:

Datum bezoek:

7 september 2021

Doel

Het doel van het bezoek is na te gaan of de (stikstofgevoelige) habitattypen in Natura 2000-gebied Willinks Weust zich ontwikkelen volgens verwachting, zoals is beschreven in het Beheerplan Natura 2000 Willinks Weust. Dit in het licht van de voorgenomen en uitgevoerde maatregelen en het te verwachten effect op omvang en kwaliteit van de habitattypen. Het veldbezoek beperkt zich daarbij tot zichtbare ontwikkelingen en vormt een aanvulling op de overige monitoring die in het gebied plaatsvindt. Aan de beheerders is gevraagd eerder in het veld waargenomen signalen uit het veldbezoek in te brengen.

Bevindingen

Stand van zaken habitattypenkaart

Het overkoepelende rapport van de vegetatiekarteringen uit 2019 en 2020 in Willinks Weust is gereed. Uit deze vegetatiekartering worden de actuele oppervlakten van aanwezige habitattypen afgeleid. De nieuwe habitattypenkaart (T1) is nog niet gereed. Voor dit veldbezoek is daarom de T0-habitattypenkaart gebruikt.

Status uitvoering herstel-maatregelen

Enkele herstel-maatregelen uit de huidige beheerplanperiode waren bij het veldbezoek van 2020 al uitgevoerd. Het grootste deel van de maatregelen is uitgevoerd in het najaar van 2020 en voorjaar 2021, zoals M4a bosranden terugzetten, M5 corridors: omvormen bos naar heischraal grasland, M6a afgraven opgebrachte grond, M6b afgraven bovengrond, M6c plaggen. Zie tekst in dit verslag onder het betreffende habitatype.

Om in de toekomst een goede evaluatie van de resultaten van de maatregelen te maken is het van belang dat de uitgevoerde maatregelen worden vastgelegd conform het gegevensleveringsprotocol dat de provincie hiervoor heeft opgesteld. De provincie zal uitvoerende partijen verzoeken deze informatie te leveren.

Status procesmonitoring

De ontwikkeling van de in gang gezette herstelprocessen in Willinks Weust wordt gemonitord. Het monitoringsnetwerk is ingericht en er is begonnen met de veldmetingen. De monitoring vindt plaats op basis van het Meetplan procesindicatoren Willinks Weust (Bosgroep Midden Nederland, 2017). In de tweede helft van 2021 zal het meetplan in opdracht van de provincie door RHDHV worden geactualiseerd. Onderdeel hiervan is het toevoegen van maatlatten voor de beoordeling van de monitoringsdata.

De beheerder geeft aan zelf ook de effecten van de maatregelen te willen monitoren met behulp van permanente kwadraten.

Bevindingen in het veld

Alle habitattypen zijn bezocht. Op onderstaande T0-habitattypenkaart zijn met een letter de locaties aangegeven die daaronder in de tekst zijn toegelicht.

Jeneverbesstruwelen (H5130)

Het habitattyp Jeneverbesstruwelen, vorm met hondsroos, komt verspreid voor in de Kleine en Grote Weust (**locatie D en rechts van locatie E**). In het najaar van 2020 zijn herstelmaatregelen uitgevoerd gericht op het stimuleren van verjonging van de meest vitale jeneverbesstruiken (**M2a+b, M3: lokaal experimenteel plaggen/strooisel verwijderen en zaaien**). In 2020 was al een start gemaakt met het 'opschonen' van jeneverbesstruwelen door sporkehout, berk en Amerikaanse vogelkers te verwijderen. Bramen en rozen blijven juist staan, omdat ze wezenlijk onderdeel uitmaken van de specifieke subassociatie waartoe de jeneverbesstruwelen in Willinks Weust behoren. De bosranden rondom de Grote en Kleine Weust zijn teruggezet (**M4: bosrandenbeheer**); primair om kwaliteitsverbetering en uitbreiding van habitattypen Heischraal grasland (H6230) + Blauwgrasland (H6410) te bewerkstelligen, maar ook om het jeneverbesstruweel wat meer ruimte te geven.

Afgelopen voorjaar zijn kleine plagplekken gemaakt t.b.v. verjonging van jeneverbesstruweel. Het effect zal uit monitoring blijken. Het rapport met de resultaten van de experimenten wordt nog opgesteld.

Locatie D: Kleine plagplek bij het Jeneverbesstruweel.

Heischraale graslanden (H6230) & Blauwgraslanden (H6410)

Dit jaar is het heischraal grasland in de groeve bezocht (**locatie A**). Daarvoor was het veldbezoek speciaal laat in het jaar gepland, in september, na het broedseizoen van de oehoe. De kwaliteit van het habitatype is goed. Hoewel alleen een plek achterin de groeve kwalificeert, zijn de kenmerkende soorten feitelijk op de hele groevebodem aanwezig. De vegetatie is zo weinig productief dat maaien niet nodig is. Wel wordt opslag verwijderd door vrijwilligers. Periodiek zal moeten worden beoordeeld of voldoende opslag wordt verwijderd door de vrijwilligers. Verdergaand dichtgroeien moet worden voorkomen. Een aandachtspunt is de aanwezigheid van Canadese guldenroede. Staatsbosbeheer zal actie ondernemen om deze te bestrijden. (**Actie Staatsbosbeheer**).

Beheerder denkt na over het verwijderen van opslag op de groevewand. Nut en noodzaak (en haalbaarheid) hiervan zullen duidelijker in beeld moeten worden gebracht. Voor het behoud van de Natura 2000 doelen is het verwijderen van deze opslag momenteel niet nodig.

Locatie A: Overzicht groevebodem.

Locatie A: Locatie van het habitatype.

De Grote Weust (**locatie C**) is bezocht en viel op door de massale bloei van blauwe knoop en klokjesgentiaan.

Voor de Grote Weust en ook Kleine Weust zal Staatsbosbeheer in overleg met de provincie een plan opstellen voor het maaibeheer. De uitdaging is hier de inzet van aangepast materieel voor dit natte terrein met veel reliëf. Wellicht is ook tijdelijk begrazing een optie. De hoofdlijnen van het beheer kunnen meegenomen worden in het te actualiseren Natura 2000 beheerplan. Om in te kunnen spelen op de ontwikkelingen in het gebied is het gewenst het beheer alleen op hoofdlijnen in het beheerplan op te nemen. Het beheer wordt meer in detail uitgewerkt in het eigen beheer en onderhoudsplan van Staatsbosbeheer. (**Actie Staatsbosbeheer**).

Locatie C: Grote Weust. Massale bloei van blauwe knoop.

Maatregelen voor het uitbreiden van de habitattypen Heischrale graslanden en Blauwgraslanden zijn uitgevoerd in het najaar van 2020/2021. Dit geldt voor de maatregelen M4a: bosrandenbeheer, M5a: omvormen bos naar heischraal grasland (corridors), M6a: afgraven opgebrachte grond, M6b: afgraven bovengrond, en M6c: plaggen. Bij de **locaties B en E** is bos weggehaald voor de aanleg van corridors om de Grote en Kleine Weust met elkaar te verbinden. Hierbij zijn bijzondere bossoorten gespaard. De randen mogen weer dichtgroeien, zodat mooie geleidelijke bosranden ontstaan. Staatsbosbeheer denkt na over het gewenste beheer van de ingerichte terreindelen en bestaand schraalland en zal haar visie daarop bespreken met de provincie. (**Actie Staatsbosbeheer**).. Daartoe behoort ook de optie van gescheperde tijdelijke begrazing met schapen (en enkele geiten).

Locatie B: Bos verwijderd voor de aanleg van een corridor.

Locatie E: Bos verwijderd voor de aanleg van een corridor tussen de Grote en Kleine Weust.

Vochtige alluviale bossen (H91E0C), Eiken-haagbeukenbossen (H9160A) en Beuken-eikenbossen met hulst (H9120)

Het veldbezoek heeft zich gericht op het heischrale grasland in de groeve en op de uitgevoerde herstelmaatregelen. Daardoor zijn de boshabitattypen, op de randen na, niet bezocht. Beheerder heeft aangegeven dat in de boshabitattypen zich geen onverwachtse ontwikkelingen hebben voorgedaan.

Droge heiden (H4030)

Dit habitattype komt voor op 'Heitje Adamskamp' (**locatie L**). Aangrenzend aan de heide is bos verwijderd om een corridor te realiseren. In het geplagde deel zijn kiemplanten van struikhei zichtbaar. Grenzend aan de heide zijn de soorten van heischraal grasland nog aanwezig (waaronder klokjesgentiaan en blauwe knoop).

Locatie L: bos verwijderd ten behoeve van uitbreiding van Droge heide. Restant naaldhoutbos is blijven staan i.v.m. aanwezigheid van een sperwer-nest.

Herstelmaatregelen op voormalige landbouwpercelen

In 2019 en 2020 is een groot aantal voormalige landbouwpercelen ingericht ter verbetering van de hydrologie van het gebied en gericht op uitbreiding van habitattypen. Betreffende percelen zijn bezocht.

Bij **locatie G** wordt de opgebrachte rooflaag (waaronder keileem) uit de groeve op dit moment verwijderd. Bij **locatie F** moet dit nog gebeuren in de komende maand. Op **locatie J** is het weiland in het afgelopen jaar afgeplagd. Hier is een ondiepe kalklaag aanwezig en is kans op ontwikkeling van kalkmoeras. Een stuk weiland dat zeer fosfaatrijk zou zijn is niet afgeplagd. Ook **locatie M** (Ronde Weiden) is afgelopen jaar afgeplagd. Op betreffende percelen wordt gestreefd naar uitbreiding van Heischraal grasland (H6230), Blauwgrasland (H6410) en Droge heide (H4030).

Op **locatie M** is ook de afvoer van water door de Vossenveldsebeek vertraagd, onder meer door het aanbrengen van voordes. Bij locatie K is de sloot verondiept.

Locatie G: Verwijderen van de opgebrachte keileemlaag.

Locatie F: De opgebrachte laag moet hier nog worden verwijderd.

*Locatie J: Afge-
lopen jaar afge-
plagd. Kans op
ontwikkeling
van kalkmoeras.*

Op **locatie H** wordt de sloot langs het bos afgedamd en deels verondiept en/of deels gedempt, zodat de ontwaterende werking van de sloot wordt opgeheven. Deze sloot komt uit in de Vossenveldsebeek. Op basis van de ontwikkeling (van de waterhuishouding) in de jaren na inrichting zal bezien worden of de sloot langs de lange zijde van het perceel verder verondiept of gedempt moet/kan worden. Vooruitlopend daarop wordt bezien of een (regelbare) stuw of een andere afdamming nabij de Vosseveldse beek gewenst is. De sloot aan de korte zijde van het perceel heeft nu nog een functie voor de afvoer van water van een landbouwperceel. Wanneer de inrichtingswerken worden afgerond zal het landbouwwater naar elders worden afgevoerd en wordt de sloot verondiept, gedempt of afgedamd.

*Locatie H: te
verondie-
pen/dempen/af
te dammen
sloot langs het
bos aan de korte
zijde van het per-
ceel*

Op locatie I (Witbolweide) wordt vooral heide en heischaal grasland beoogd. Dit was een sterk verruigd weiland dat het afgelopen jaar is afgeplagd. Plekken met waardevolle soorten zijn gespaard.

Locatie I: Witbolweide: afgeplagd te behoeve van ontwikkeling van heide en heischaalgrasland.

Overige waarnemingen

Tijdens het veldbezoek werd in de groeve een hazelworm waargenomen. Onder andere bij de Grote Weust was een laat exemplaar van keizersmantel aanwezig. Op diverse plekken in het gebied werden rugstreep-padden waargenomen.

In de poel ten westen van locatie J is zonnebaars aanwezig. Staatsbosbeheer zal actie ondernemen voor bestrijding hiervan. (Actie Staatsbosbeheer).

Conclusies en actiepunten 2021

1. Er zijn geen onverwachte ontwikkelingen geconstateerd. De ontwikkeling van de stikstofgevoelige habitattypen in het gebied is conform de verwachting zoals beschreven in het Natura 2000 beheerplan: de kwaliteit blijft gelijk, er is geen sprake van voor- of achteruitgang.
2. Het grootste deel van de herstelmaatregelen is uitgevoerd. De uitvoering ligt daarmee op schema.
3. Staatsbosbeheer zal afspraken maken over het te voeren beheer van de geplagde delen.
4. Staatsbosbeheer zal in overleg met de provincie een plan opstellen voor het maaibeheer van de Grote Weust. De hoofdlijn van dit plan wordt onderdeel van het Natura 2000 beheerplan.
5. Staatsbosbeheer zal actie ondernemen om de Canadese guldenroede in de groeve en de zonnebaars in de poel op locatie J. te bestrijden.
6. Staatsbosbeheer heeft kleinschalig geplagd rondom de Jeneverbesstruwelen. Het rapport met de resultaten hiervan wordt aan provincie geleverd.

Openstaande aandachtspunten 2020 en stand van zaken n.a.v. veldbezoek 2021

7. 2019: De essen langs de weg zijn nog niet gekapt, maar Staatsbosbeheer is dit binnenkort van plan. 2020: boomveiligheidscontrole is uitgevoerd. Benodigde snoei- en kapwerkzaamheden moeten wachten tot nazomer 2020, om de broedende oehoes in de groeve niet te verstoren. Aandachtspunt blijft het voorkomen van bodembeschadiging bij de uitvoering. Bomen eventueel in het bos laten vallen laten liggen, niet uitslepen. 2021: *Er heeft veiligheidssnoei plaatsgevonden van de essen langs de Steengroeveweg. Kapwerkzaamheden in het bos zelf zijn nog niet uitgevoerd. Er is sprake van essentaksterfte in het perceel, maar het grootste deel van de essen ziet er nog vitaal uit. Actie voor 2022: [REDACTED] (bosbeheerder Staatsbosbeheer) uitnodigen voor het veldbezoek en ter plekke bekijken of een ingreep nodig is en zo ja hoe dit uit te voeren.*

8. 2019: Nulmeting voorafgaand aan maatregelen: de bosranden zijn al geïnventariseerd in 2019, binnenkort wordt de nulmeting flora en vegetatie (in het kader van SNL) uitgevoerd in de korte vegetaties. Het bos langs het procesmonitoringtransect wordt in het voorjaar van 2020 geïnventariseerd. 2020: nulmeting procesmonitoring en vlakdekkende vegetatiekarteringen zijn grotendeels uitgevoerd in 2019 en worden afgerond in 2020. Er worden begin 2021 nog twee rapportages opgeleverd over 2019/2020 door bureau Regelink. *2021: De kartering en de procesmonitoring zijn uitgevoerd en opgeleverd. Actie kan worden afgesloten.*
9. 2019: De eerder gekapte bosrand aan oostgrens Natura 2000-gebied: Wordt meegenomen in het 2de beheerplan Willinks Weust. Dit plan wordt door provincie Gelderland besproken met de particuliere eigenaar in het kader van het 2de beheerplan. *Het bosrandenbeheer uit het eerste beheerplan is met betreffende eigenaar overeengekomen en inmiddels uitgevoerd.*

Dit verslag is vastgesteld door:

.....
Handtekening

(datum)

.....
Handtekening

(datum)